

Թ.00.06 – ՄՇԱԿՈՒԹԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (75 ՀԱՐՑ)

1. Մշակույթի սահմանումները:
2. Մշակույթի կատեգորիաները (բաժանումները)՝ երկմաս բաժանում (նյութական և ոչ նյութական), եռամաս բաժանում (նյութական, սոցիալական, գաղափարական), քառամաս բաժանում (Էդ. Մարգարյան, Յու. Մկրտումյան):
3. Ընդհանուր մշակութաբանական գիտություններ: Ուսումնասիրությունների օբյեկտը, առարկան, հետազոտական ու վերլուծական մեթոդները, հիմնական հասկացությունները:
4. Հարմշակութաբանական գիտություններ: Ուսումնասիրությունների օբյեկտը, առարկան, հետազոտական ու վերլուծական մեթոդները, հիմնական հասկացությունները:
5. Նեոլիթյան մշակույթի հուշարձանները Հայաստանում: Դրանց պարբերացումն ու ժամանակագրությունը:
6. Միջին բրոնզի դարի հնագիտական մշակույթները:
7. Կարոլինգյան «վերածնունդ»:
8. Վաղ բյուզանդական մշակույթի առանձնահատկությունները:
9. Հունական թատրոնը և գրականությունը դասական շրջանում: Մարդը և նրա հոգսերը, իղձերը, գեղեցիկի նկատմամբ զգացումը, ձգտումը դեպի արդարությունը, հանցանքը և անկասելի պատիժը, սեփական արատների վրա ծիծաղելու ունակությունը հունական թատերական գործերում: Հունական թատրոնի ճարտարապետությունը, դրա բաղկացուցիչ մասերը և զարգացմանը ընթացքը: Դասական գրականության հիմնական առանձնահատկությունները:
10. Օրացույցն ու ժամացույցը Հռոմում: Ժամանակի չափումը հռոմեացիների կողմից. դրա տարաբնույթ միջոցները: Հռոմեական օրացույցի առանձնահատկությունները, կառուցվածքը և էվոլյուցիան արևելյան ժողովուրդների մշակույթի ազդեցությամբ:
11. Անտիկ Հայաստանի հունարեն արձանագրությունները: Անտիկ Հայաստանի լատիներեն արձանագրությունները: Օտարալեզու գրային համակարգերի գոյության պատճառները: Արձանագրությունների տիպաբանությունը և բովանդակությունը: Նշանակությունը և պատմամշակութային արժեքը:
12. Քննադատական տեսության մշակութային հայեցակարգը. Հորքհայմեր, Ադոռնո, Մարքուզե, Ռայխ, Ֆրոմ, Հաբերմաս:
13. Առօրեականության սոցիոլոգիա և էթնոմեթոդոլոգիա. Շյուց, Բերգեր-Լուկման, Գարֆինկել, Գոֆման:
14. Մշակույթի պոստստրուկտուրալիստական, նեոֆունկցիոնալիստական և պոստմոդեռնիստական մեկնաբանությունները սոցիոլոգիայում. Մ. Ֆուկո, Ջ. Ալեքսանդեր, Ջ. Բաուման, Ժ. Բոդրիյար, Ժ. Լիոտար:
15. Հոգևոր մշակույթի համակարգում կրթության դերի փիլիսոփայական վերլուծություն:

16. Բարոյականության հիմնախնդիրն արդի դարաշրջանում:
17. Հայաստանի միջնադարյան քաղաքը:
18. Միջնադարյան Հայաստանի արհեստագործական եղբայրությունները: 19. Բանահյուսության բուն առանձնահատկությունները:
19. Բանագիտությունն իբրև գիտություն և նրա տեղը այլ գիտությունների համակարգում. ժողովրդագիտության սկզբնավորումը:
20. Առասպելի փոխակերպումը հեքիաթի:
22. Հելլենիստական Հայաստանի դրամները:
23. Ջինանշանի ինստիտուտի զարգացումը Միջին դարերում:
24. Կիլիկյան Հայաստանի պետական խորհրդանիշերը. դրամ, զինանշան:
25. Մարդաբանական գիտաճյուղեր:
26. Էթնիկական մարդաբանություն:
27. Ֆիզիկական մարդաբանություն:
28. Անտիկ մշակույթի «վերադարձը» և նոր մշակույթի մոդելավորումը Վերածննդի ժամանակաշրջանում:
29. Եվրոպայի Նոր ժամանակների /մոդեռնության/ մշակութային առանձնահատկությունները:
30. 17-18-րդ դարերի Եվրոպական քաղաքային մշակույթը:
31. Աշուղական մշակույթի ընդհանուր բնութագիրը. Սայաթ-Նովա, Ջիվանի:
32. Միջնադարյան հոգևոր երաժշտության ընդհանուր բնութագիրը:
33. Կոմպոզիտորական արվեստ. Տիգրան Չուխաճեան, Ալեքսանդր Սպենդիարյան, Ռոմանոս Մելիքյան:
34. Գառնիի ճարտարապետական համալիրը՝ ամրոցը, հեթանոսական տաճարը, պալատը, բաղնիքը:
35. Ջվարթնոցի խորհրդաբանական կերպարը: Նորարարությունը հորինվածքում, կոնստրուկցիաներում և հարդարանքում: Թ. Թորամանյանի վերակազմությունը:
36. Աղթամարի Սուրբ Խաչ եկեղեցու ծավալատարածական հորինվածքն ու գեղարվեստական հարդարանքը:
37. Տիեզերքի հայկական առասպելական մոդելի բնութագրման շուրջ. սրբազան լեռը:
38. Նոր ժամանակաշրջանի հայ մշակույթի կենտրոններն ու օջախները:
39. Խորհրդահայ մշակույթի բնութագիրը:
40. Հայկական մշակույթի զարգացման ուղիները Նոր շրջանում:
41. Գենդերային դերերը վրացական ավանադական ընտանեկան համակարգում:
42. Մեզոամերիկյան քաղաքակրթություններ:
43. Երեք կրոն (Բուդդայականություն, Դաոսականություն, Կոնֆուցիականություն):
44. Հյուսիս-ամերիկյան հնդկացիների հավատալիքերի համակարգը:
45. Թանգարանային ցուցադրության կազմակերպման սկզբունքները:
46. Ֆոնդային հավաքածուների հաշվառման և պահպանման սկզբունքները:
47. Թանգարանային լսարան: Աշխատանք այցելուների հետ:
48. Մշակութային մարդաբանության առարկայի հետազոտման օբյեկտը և խնդիրները:
49. Կրոնի վաղագույն ձևերը:
50. Սուրստանտիվիստական մոտեցումները տնտեսական մարդաբանության մեջ: Պրեստիժային փոխանակում:

51. Գլոբալացման բնույթը եւ շարժիչ ուժերը. Բերգեր, Վալերաթայն, Ռոզենաու, Ջիլլիին, Ապադուրաի, Հելդ, Գիդենս, Ռոբերթսոն, Հանթինգթոն, Ֆուկույամա:
52. Գլոբալացման ցուցիչ: Քիրնիի և Դրիհիթի չափումները: Հայաստանը ըստ գլոբալացման ցուցիչի չափումների:
53. Գլոբալացում և գլոկալացում:
54. Հին Ռուսիայի լեզուն և մշակույթը: Սլավոնական այբուբենի ստեղծումն ու նրա ազդեցությունը Ռուսիայի մշակույթի զարգացման վրա:
55. Ռուսիայի կրոնը. հեթանոսություն և քրիստոնեություն:
56. XIX դարի ռուսական մշակույթ:
57. Քաղաքական իսլամի վերելքը Թուրքիայում, պետական հեղաշրջումներ (1960, 1971, 1980 թթ.): Արդարություն և զարգացում կուսակցությունը ու նոր հայեցակարգերը Թուրքիայում:
58. Ռեզա շահի իրականացրած փոփոխությունները, որպես մշակութային քաղաքականության բաղկացուցիչ. կանանց, կրթական իրավունքները, հոգևորականության դերի կրճատումը:
59. Պոստմոդեռնիզմի ընդհանուր նկարագիրը:
60. Էլիտարը և զանգվածայինը արևմտյան մշակույթում:
61. Կրթությունը ժամանակակից արևմտյան մշակույթում:
62. Մշակութային քաղաքականություն. սահմանումներ և բնորոշումներ: Մշակութային քաղաքականության գործիքային տեսությունը:
63. Մշակութային քաղաքականության հիմնաձևերը. պահպանություն, տարածում, ուսուցում, կրթություն, հետազոտում, արարում և անիմացիա:
64. Մշակութային քաղաքականությունը Հայաստանի Հանրապետությունում անկախության վերջին տասնամյակներում:
65. Կանացի շարժումներ: Սուֆրաժիստական շարժումը և ձեռքբերումները: Սուֆրաժիզմի ճգնաժամը և ֆեմինիստական գաղափարախոսությունները:
66. Մասկուլին շարժումը և նպատակները:
67. Գենդերը պոստմոդեռն դիսկուրսում. Յու.Կրիստևա, Լ. Իրիգարեյ, Ժ. Լական, Ժ. Բոդրիյար, Ժ. Դերիդա, Է.Սիքսու:
68. Մասկուլին և ֆեմինին մշակույթներն ըստ Գ. Հոֆսթեդի:
69. Կովկասի ժողովուրդների սոցիոնորմատիվ մշակույթի համեմատական բնութագիրը:
70. Էթնիկ կոնֆլիկտների մշակութային հիմքերը Կովկասում:
71. Ադրական էթնիկան որպես կովկասյան քաղաքակրթության դրսևորում:
72. Ռազմավարական պլան. PEST և SWOT վերլուծություններ:
73. Շուկայավարության նպատակը և գործունեության կազմակերպումը:
74. Ֆանդրեյզինգի էությունը: Աշխատանք հովանավորի հետ:
75. Գիրը և գիրքը հայ քրիստոնեական մշակույթում:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (25 ՀԱՐՑ)

1. Աշխարհիկացման և ապաշխարհիկացման գործընթացներ:
2. Տոնը մշակույթի համակարգում:
3. Քաղաքակրթություն հասկացությունը և նրա կարևորագույն չոփորոշիչները. ժամանակ, տարածական ընդգրկում, արժեքանություն:
4. Միջմշակութային հաղորդակցություն: Սահմանումը:
5. Սրբազանի հասկացությունը կրոնական համակարգերում:
6. ՀՀ ազգային փոքրամասնությունների մասնակցությունը ՀՀ հասարակական-մշակութային կյանքին:
7. ՀՀ ազգային փոքրամասնություններ. հիմնական բնութագիրը:
8. Մշակութային ժառանգության բնորոշումներն ըստ միջազգային հռչակագրերի և փաստաթղթերի:
9. Լեզուն և ինքնությունը:
10. Քաղաքական մշակույթի էությունը:
11. Հայաստանի Հանրապետության բնակչության բնական շարժի (ծնելիություն, մահացություն, ամուսնություն, ամուսնալուծություն) գործընթացները 1990- 2013թթ.:
12. Զբոսաշրջության սահմանումը, նպատակը և զարգացման փուլերը:
13. Մարդու էթոլոգիան որպես մարդաբանական գիտաճյուղ:
14. Տեսական մոտեցում, մեթոդաբանություն, մեթոդ հասկացությունների մեկնաբանությունը մշակութաբանությունում:
15. Խաչքարային մշակույթ. խաչքար կանգնեցնելու շարժառիթները, նպատակները, խաչքարի գործառույթները:
16. Էթնիկ կարծրատիպեր:
17. Կիրառական մշակութաբանություն: Միջամտողական հետազոտության տեսակները եւ մեթոդները: Դեպքերի ուսումնասիրություններ:
18. Ժամանցի ու զվարճանքի ավանդական ու արդի դրսևորումները Հայաստանում:
19. Հայկական վերածնության հիմնահարցը:
20. Տոնի բնութագիրը, դասակարգումը, սահմանային անցման տոների առանձնահատկությունները:
21. Հայկական ընտանեկան-ազգակցական համակարգերի ավանդական կերպարը և ժամանակակից դերակատարումները:
22. Ազգային ինքնություն. ընդհանուր բնութագիրը:
23. Գլոբալիզացիա. հիմնական առանձնահատկությունները:
24. Զբոսաշրջության տիպերն ու տեսակները: Մշակութային տուրիզմի առանձնահատկություններն ու գործառույթները:
25. Միջմշակութային հաղորդակցության խոչընդոտներ: Մ. Բեննեթի զգայունակության մոդելը: Լ. Բարնայի նկարագրությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Մելքունյան Գ., Մշակութաբանություն, Եր., 2001:
2. Հայ ժողովրդի պատմություն, խմբ. Աղայան Ծ., Եր., հ. 1, 1971, հ. 2, 1984, հ. 3, 197, մշակույթին վերաբերող բաժինները:
3. Арутюнов С. А. Рыжакова С. И., Культурная антропология, М., 2004
4. Барнард А., Социальная антропология: исследуя социальную жизнь людей, М., Институт этнологии и антропологии РАН, 2009.
5. Белик А. А., Культурология. Антропологические теории культур, М., 1999
6. Кравченко А. И., Культурология, М., 2003.
7. Маркарян Э. С., Очерки теории культуры, Ер., 1969
8. Флиер А. Я., Культурология для культурологов, М., 2002.
9. Эриксен Т. Х. Что такое антропология? М., 2014
10. Kottak. С. Ph. Mirror for Humanity. A Concise Introduction to Cultural Anthropology, Third ed., New York, 2003.
11. Armenian Folk Arts, Culture and Identity, Bloomington and Indianapolis, Indiana Univ. Press, 2001.